

CRUSENSTOLPE, MAGNUS JACOB

Tolf motioner för statens räddning och
framtida bestånd. : Till svenska
styrelsen och dess församlade
representanter af Nationen.

1840

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!



Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

CRUSENSTOLPE, MAGNUS, J

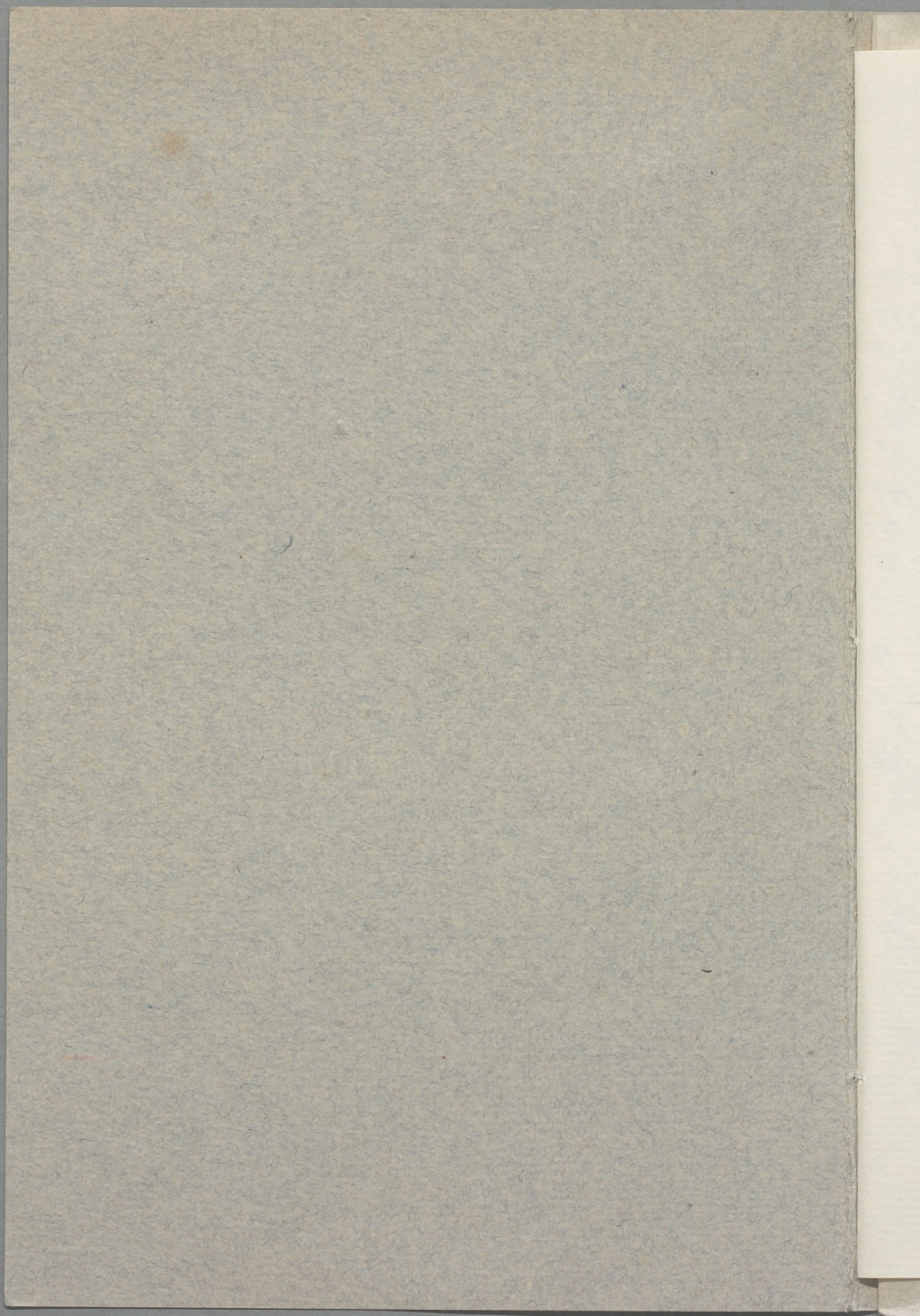
Sv. Saul.

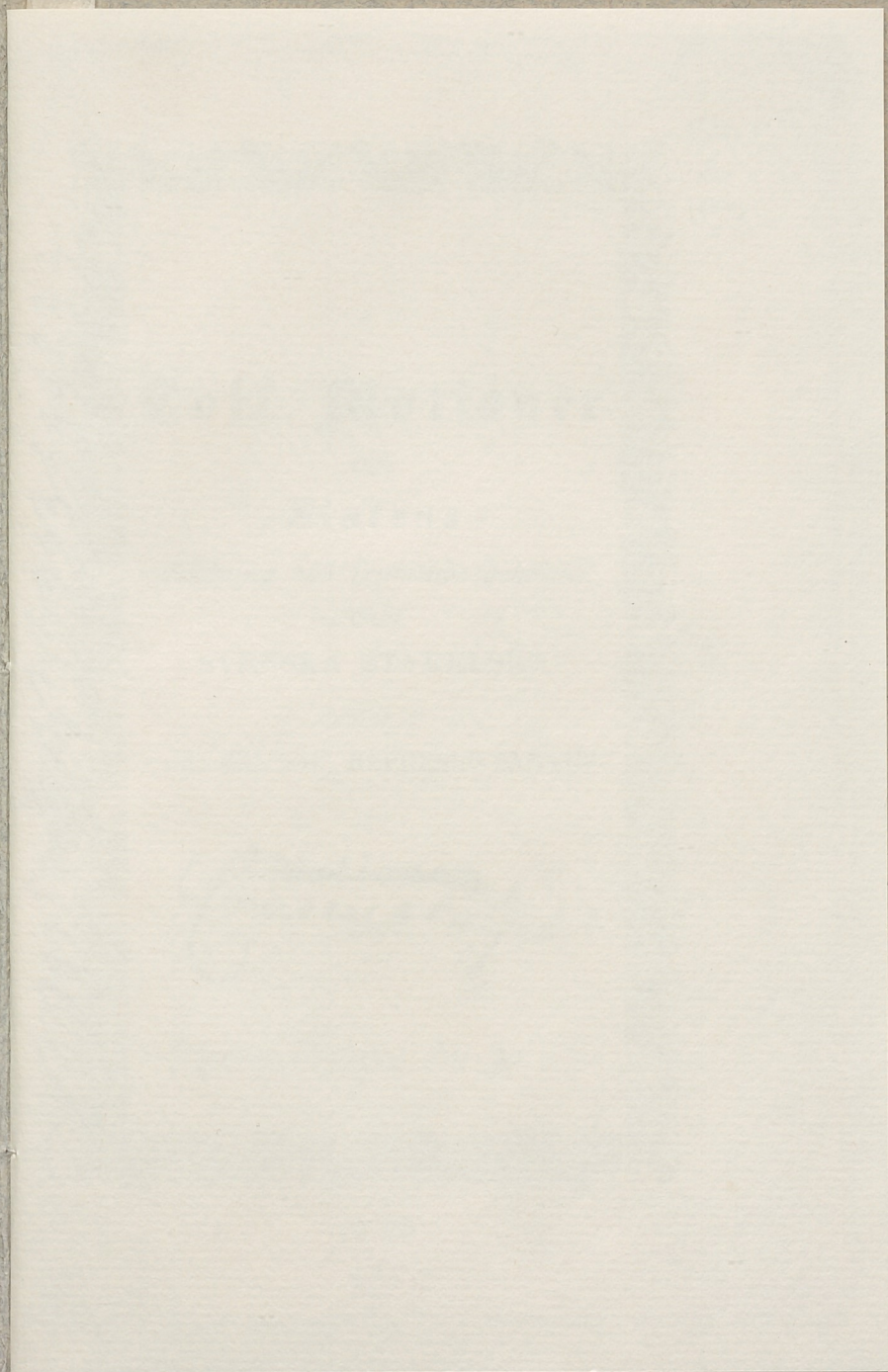
Polit.

Sv.

(84.)

1840





Handwritten text on the right edge of the page, possibly a page number or reference mark, including the number '11'.

3

Gold Standard

Handwritten signature

1871

St. Louis

Bank of the City of St. Louis

1871

Handwritten signature

Bank of the City of St. Louis

Handwritten signature



Vertical handwritten notes on the right edge of the document.

Tolf Motioner

FÖR

Statens

räddning och framtida bestånd.

TILL

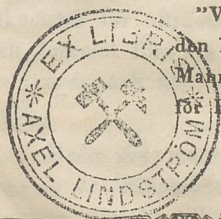
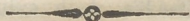
SVENSKA STYRELSEN

OCH

DESS FÖRSAMLADE REPRESENTANTER

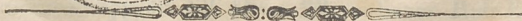
AF

Nationen.



"Vak upp! ur denna dröm, att jorden blef för Kungar — för blodbad
Mannen — Qvinnan för begäret —
för Hofven folket!"

E. L. Bulver.



STOCKHOLM,

TRYCKT HOS C. R. ROSELLI.

1840.

Toll Motioner

för

Statens

närhåring och framtida bestånd.

TILL

SVENSKA STYRELSEN

OCH

DESS FÖRSAMLADE REPRESENTANTER

AF

Nationen.

"Vad nytt er denna böck, att för-

den bidr för Kongen — för lifvård

— Gifven för hvarvet —

De lifvoren lifvoren"

E. C. Hulsen.



STOCKHOLM

Färdt hos C. R. Rosander

1810

För nationen har uppgått en stjärna, som klart belyser "ställningar och förhållanden." --- Den heter *Bidrag till Sveriges Historia efter den 5:te November 1810* och dess skapare *Anders Lindeberg*. --- En man, redan fallen under bilan, om icke himlens vrede, genom honom, velat rycka slöjan från missgerningen och komma de väldige på skam.

Den tiden torde väl vara förbi, att Ständerna, såsom fordom, tro på hugnesamma, grundlösa tal och ingå på hvarje proposition, om den ock skulle störta landet i ännu djupare elände; men medgörliga förblifva dock säkerligen dessa *fyrstående* *) Ständer, som, mot föreskriften i 58 §. Regeringsformen, en gång kunnat bortskänka Rikets inkomster för afträdde provinser och besittningar, och deremot fördjupa Riket i evig skuld till *gåfvotagaren* och hans efterkommande för everldeliga tider.

Hadde ifrågavarande medel, hvilkas rätta belopp ej är fullkomligen styrkt, men med ådagalagd säkerhet uppgått till öfver 20 millioner R:de B:ko, kommit Riket tillgodo, såsom vederbort, skulle o-

*) Som *fyrfotade* kunde låta något stötande, taga vi oss friheten för tillfället fabricera ordet "*fyrstående*," som de adertonmännige ännu icke upptagit.

tvifvelaktigt vårt betryckta fädernesland varit blomstrande, i stället för utarmadt.

”Lagligt stände, olagligt återgånge,” säger gamla lagen, och hvad 1812 och 1815 års Ständer brutit mot Rikets grundlag, bör icke vara förment nu varande Ständer att rätta och återtaga, i synnerhet som det icke sällan inträffat, att hvad vid ett föregående Riksmöte blifvit beslutadt, upphäfvits vid näst påföljande, utan att det förra beslutet på något vis varit stridande mot konstitutionen.

Vid sistledne Riksdag afgaf Styrelsen en hugnande berättelse om de stora summor, som skulle vara besparde vid vissa hufvudtitlar. Man fröjdade sig deröfver; men glädjen var kort: ty man hade den ochristeliga djerfheten att tvifla och granska, då upptäckten gjordes att, i stället för besparingsmedel, fanns en stor brist och framtida intrader disponerade.

Rikets blomstrande tillstånd har Majestätet och nyligen vitsordat, äfvensom Bankens och Riksgäldskontorets goda ställning *); måtte motsatsen häraf icke snart röjas.!

*) ”Såsom ett bevis på hvilken terra incognita Statskontorets förvaltning är, och huru litet man verkligen känner om Statens Räkenskaper, må anföras den s. k. *Reserufonden*, hvilken 1839 års Revisorer först upptäckt, ehuru den är 30 år gammal. Sammanhanget är i korthet följande: år 1809, då Statsverket skulle ånyo regleras, sades alla kassor vara toma. En mängd restantier funnos likväl i landet, som efter hand indrefvos och nu uppgå till det betydliga

”Salige äro de, som icke se och dock tro.”

Välståndet i Jemtland synes redan af den petition, rusthållarne i nämnde provins till regeringen ingifvit och hvilken finnes intagen i Aftonbladet. --- Förhållandet torde vara lika beskaffadt i de öfrige Rikets Provinser.

Arma Fädernesland! Du lider tåligt, suckar och förtärs. --- Men någonstädes finnes väl det prisade välståndet? Ja! Skåda in- och utvändigt det Kongl. Palatset och de nya byggnaderna vid Norrebro! Vittna icke dessa om rikedom och lyx? Och ho äger då rätt att betvifla ett blomstrande tillstånd i landet? Dessutom hvad har icke hufvudstaden för lysande inrättningar: 2:ne *Veneris Tempel* eller rätteligen, på *fransyska* uttaladt, *Bordeler* och ännu flere spelhus? allt detta vittnar visserligen om lycka och glädje; men må likväl ingen falla på den tanken, att, i likhet med Mar-

beloppet af 4,600,000 R:dr. — Ingen redovisning har någonsin afgifvits därför, ingen anmälan derom skett, men kan hända var det på denna summa Regeringen syftade med hvad hon, vid början af 1834 års Riksdag, yttrade om de besparda 5 millionerna, hvarmed man sedan försäkrade sig hafva menat Riksgäldskontorets behållning, men hvári man medgaf att man irrat sig.”

Se 1810 års Historiska Bidrag 2:dra delen pag. 476 och 477.

Man har således i 30 år sökt och kunnat undandölja denna betydande fond för Ständerna. — Det är rätt vackert och ingen må undra på nationens obelåtenhet med en sådan styrelse och kontroll.

kis de Bragelone till Ludvig den XIV:de i Bulvers skådespel: *Hertiginnan de la Vallière*, utropa:

"Ni är den Kungen." "Stor" Er kallar världen;
 Millioner Stridsmän blöda för Er lager;
 Millioner Bönder dö för Ert Versailles:
 Ert folk förhungerar; men Ert Hof förbländar!
 I templet Prester lofva Eder ära;
 I skaldens sång fördunklar Ni Augustus,
 Och på odödlig duk Er tecknar Målar'n
 I Jofurs bild, hvars åskor skrämna verldar:
 Men för Guds ringa tjenare Ni är
 Den Konung blott, som brutit har sin tro ---
 Ett folk utarmat att ett hof förgylla."

----- Den Kung,
 Som kyrkan tjänar, men vid mammon hänger,
 Som vördar herden, men förgäter hjorden,
 Som bäfvar framför varnar'n och dock alldrig
 Vill synden glömma, sjunka må, när åldern
 Gör lustan lam och dödar frestelsen,
 Till gamla narren, förd i presters ledband,
 För fromma hopp antaga vantrons fador,
 Och af en Kyrkans Judas söka köpa
 Sig salighet för trettio silfverpengar!

 Och om din äras glans som likbloss lyser
 Ofödde Kungar till en ryslig graf!
 Vak upp Monark! Nu tiden ropar högt,
 En framtidens profet! Vak upp, Vak upp!"

Att Herrar Råden i Konseljen icke alltid äro
 tadelvärda eller kunna motverka grundlagens öfver-

trädande, synes af följande fakta, intagne i andre delen af det Historiska Bidraget:

1827 års Stats-Revision yttrar i sin berättelse till Ständerna derom:

--- --- "Och som Rikets Ständer, i underdånig skrifvelse den 2:de November 1823, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att sådana, som de i samma skrifvelse åberopade Dispositioner på öfverskotten, hädanefter icke måtte äga rum, samt i allmänhet dessa medel icke anlitas för andra utbetalningar, än dem Rikets Ständer derå anvist, eller förr än Rikets Ständers begifvande dertill erhållits, samt Rikets Ständer jemväl beslutat, att årliga öfverskotten å Inkomst-Titlarna, med tillägg af besparingarne å Utgifts-Titlarna, skulle allemnas till Riksgälds-Kontoret och således ställas under Riksens Ständers enskildta Disposition; så tro Revisorerne sig, i sammanhang med anmälandet af nästnämnda på öfverskotten anviste utbetalningar, böra hemställa, det täcktes Rikets Ständer, vid hvarje beslutande bidrag af Stats-Medlen till allmänna eller enskildta företag, bestämdt förordna, af hvilka medel den beslutade utgiften skall utgå, på det verkställande Statsmakten icke må ställas i nödvändighet, att, i motsatt fall, antingen vägra anvisning till bestridande af utgifter, dem Rikets Ständer funnit nödige, eller ock anvisa dylika utbetalningar å öfverskotten, hvilka, såsom utgörande nationens sparpennning för kommande behof, icke borde under något vilkor få användas till andra ändamål, än dem Rikets Ständer sjelfva bestämdt uppgifvit." ---

”Regeringen hade vid 1828 års Riksdag hos Ständerna begärt en förhöjning i Gardes-Regementernas aflönings-stat, stor 18,564: 19: 6., eller för Lif-Gardet till Häst 6,831: 13: 6., Svea Lif-Gardet 5,866: 27., och andra Lif-Gardet en lika summa, men hvilket Ständerna afslog. Icke desto mindre befallde Regeringen den 23 Sept. 1830, att nämnde summa ifrån följande årets början skulle utgå på 3:dje Hufvud-Titelns besparingar. Den åtgärd anmärkte Stats-Utskottet vid 1834 års Riksdag såsom stridande mot Grundlagen, och Ständerna hänsköto frågan till Konstitutions-Utskottet, men hvares pluraritet ej fann saken kunna föranleda till något åtal mot Konungens Rådgifvare. Med detta besluts expedierande är den märkeliga händelse, att Stats-Rådet enhälligt förklarar sig deremot, men att, som Konungen icke destomindre befallte anslaget, uppsatte d. v. Föredraganden för Krigs-Ärenderne, Stats-Sekreteraren Nordenfalk, väl beslutet, men tog i detsamma afsked, så att expedierandet skulle ske af hans efterträdare, Stats-Sekreteraren Grip. Denne ansåg sig ej kunna neka att verkställa ett redan vidtaget beslut, utan besörjde dess utfärdande. Konklusionen af detta förfarande ger sig sjelf vid handen: Alla Rådgifvare äro emot en föreslagen åtgärd. Föredraganden likaledes, men uppsätter dock beslutet. Sedan han det gjort, aflägsnar han sig, antingen genom ett formligt afsked, eller till följe af sjukdom, tjenstledighet eller hvad orsak som helst. Hans efterträdare --- som till och med behöfver vara det blott för en enda dag --- tror sig ej kunna vägra att expediera ett redan fattadt beslut, hvil-

ket äfven efterkommes af Stats-Kontoret, som förmenar sig hafva skyldigheten endast att känna och åtlyda Regeringens föreskrifter, icke Ständernas. Desse sistnämndas ovilkorliga beslut öfverträdas sålunda efter behag, och ingen har derföre något ansvar."

"År 1834 förklarade Ständerna, i en skrifvelse af den 6:te October, huruledes de funnit, att besparingarne å Andra och Tredje Hufvudtitlarna blifvit disponerade till förhöjning af vissa embetsverks eller korpserns ordinarie lönings-stater och huruledes detta förhållande derefter gifvit anledning att begära ökade anslag för Hufvudtitlarna och bifall härtill beredt möjligheten af nya besparingar, som åter på likasätt användts, hvilket Ständerna anmärkte som en oriktighet, emedan löneförhöjningar ej få förblandas med extra utgifter inom Hufvudtitlarna, dem Konungen äger anbefalla."

Herr Nordenfalks resignation i det ögonblick han anbefalldes contrasignera det grundlagsvidriga beslutet, hedrar honom säkerligen mer, än hans flygt genom civila tjenstebanan; men vår odödlige författare till det Historiska Bidraget misstär sig säkerligen i den yttrade meningen: "*att Ständernas ovilkorliga beslut sålunda öfverträddes efter behag, och att ingen derföre har något ansvar;*" ty contrasignenten Grip är ansvarig för expeditionen, hvilken, om han icke länat sitt *passande namn* dertill, alldrig kunnat utgå. Att uppsätta ett Beslut bevisar ingenting; men att underteckna detsamma, deri ligger vådan och ansvaret efter fundamental lagen.

Enligt konstitutionens bokstaf kan ett lagvidrigt beslut icke utgå från konseljen utan ansvar, antingen för Stats-Råden eller contrasignenten.

Ingen kan vörda och hysa större aktning för Författaren till det Historiska Bidraget och mycket annat godt, än författaren häraf; men den lilla skriften: *Hvad väntar Svenska folket af Riksdagen?* Såsom en tillämpning till skriften: Bidrag till Sveriges Historia efter den 5 November 1810, motsvarar hvarken folkets väntan (möjligtvis väntan, emedan man vant sig att ingenting godt vänta af Riksdagarne, men ingalunda fordran) eller de tillämpningar, Bidraget påkallat. --- Detta omfattar mycket. --- Att utarbete tillämpningen deraf står knappast i en enda dödligs förmåga och *vår odödlighet* är torde hända allt för mild och undseende att stifta de lagar, tiden kräfver, såsom en följd af dess "ställningar och förhållanden."

Så väl de så kallade oppositions-tidningarna, som *rökelse-bladen* hafva förenat sig att utsprida den förmodan, att oppositionen vid innevarande Riksmöte skulle kunna förvänta alla segrar i de fyra stånden. Här af må ingen dāras; ty ingenting är ännu vunnet, och troligen blir det icke mycket, i synnerhet som de ansedde opponenterne sjelfva synas önska få Riksdagen afslutad på några få månader.

Huru skulle då räfsten kunna verkställas? Nya Lagförslaget, med alla dess brister, granskas? Representations-förändringen genomdrivas? Grundlagen få lifgivande principer? Ekonomiska lagstiftningen kunna utarbetas af Ständerna? o. s. v.

Allt detta fordrar årtal, om något godt skall uträttas. Således må ingen vän till fäderneslandet ifrå för Riksdagens snara upplösning. Göromålen äro många, viktiga och fordrande tid.

En önskan har nationen, hittills vetterligen icke uttalad, och den är: att, i stället för de stjernor, som slumpvis falla vid höga namns och födelsedagar, såsom en följd deraf, Representationen ville stifta en fosterländsk Orden: under namn af *Svenska Hederstlegionen* och vid hvarje Riksmötes slut tilldela sådane män, som verkligen tjänat fäderneslandet, genom sina kunskaper eller ådagalagdt fosterländskt nit.

Förtjente medlemmar af denna orden torde före Riksmötet rättvisligen kunna anses: Kaptenen *Anders Lindeberg*, Hr General-Adjutanten Grefve *Carl Hindric Anckarsvärd*, Ridderhus-Kanslisten *Wilhelm Fredric Dalman*, Förste Expeditionens-Sekreteraren *Johan Gabriel Richert*, Justitiär-Rådet *Johan Harder Backman*, f. d. Öfver-Ståthållaren Friherre *Jacob Wilhelm Sprengtporten*, Häradshöfdingen *Sven Lorentz Theorell*, Bruks-Patronerne *Wærn* och *Petré* och Hemmansegaren *Hans Jansson*.

Gifve Gud flere Ledamöter af alla Stånden gjorde sig förtjente att hedras med denna lager, såsom en gärd af Nationens tacksamhet!

Den af Tidningarna förespeglade seger, Oppositionen skulle erhålla i alla stånden, har redan illa bekräftat sig. Motioner af nationelt syfte få öf en gång komma under handläggning.

Å Ridarhuset äro Herr von Hartmansdorffs anhängare alltför mångtalige emot Herr Grefve Anckarsvärd's lilla Hederslegion. Man bör därför ej undra öfver att Herr Grefven ledsnar vid jemna nederlag och drar sig undan Herr von Hartmansdorffs kämpar, för hvilka det ej lärers löna mödan *att strö perlor*. Vid förra Riksmötet utmärkte sig Ridarhuset genom fotstampningar och oväsanden, då någon stämman höjdes af fosterländskt nit. Nu vägras remisser å motioner, som icke synas öfverensstämmande med Hof-intresset.

Ridarhusets majoritet tycks alltså sjelf arbeta på sitt eget fall vid en blifvande Representationsförändring, ty man kan icke alltid blifva nöjd med institutionerne *uti de byggder,*

*der härkomst från en gammal ätt
är ett qvittance på egna dygder
och en transport af andras rätt."*

Nationen anser sig icke värdigt representerad eller dess talan behörigen kunna utföras af Representanter enligt födslorätt, och deremot landets förtjentaste män alldrig kunna erhålla rätt till talan. Man har sett polisbetjenter och dylika personer göra sina representations-rättigheter gällande å Ridarhuset, då Rikets förste Lagstiftare erbjuddits en Sekreterareplats i ett Utskott.

De som hysa den dåraktiga tanke, att landets beklagansvärda belägenhet afhjelpes blott genom en förändrad Minister- och Stats-Rådspersonal, missta sig ganska mycket: om valrätten blir oförändrad; ty ingen af nuvarande personalen är sämre, än att icke bräckligare redskap kunna upple-

tas. Man har nyligen sett, att, i stället för den ålderstigne, på en gång alltid och aldrig tålde Justitiæ-Ministern Rosenblad, utsats en gammal Skånsk Magnat, som för tjuotals år slutat sin embetsmannabana och sålunda, efter naturens ordning, vacklande i ro förr bort få beträda sin himlafärd, än att bestiga den från samhällets höjder. Den förmodan har likväl bekräftats, att Herr Grefve Trolle Wachtmeister skulle vara nog hederlig och förnuftig man, att han undanbad sig den nådiga befordran, i anseende till ålderdoms-bräcklighet och ovana vid de till Embetet hörande göromål, efter en så mångårig tjenstledighet.

Hvad Tidningarna omnämna, att Presidenten von Rosén skulle sedermera varit erbjuden det höga Embetet, är aldeles otroligt, ty till den grad lär Regeringen ej kunnat trotsa allmänna opinionen, *åtminstone för närvarande.*

Hvarföre försöker man imellertid att få den ena *orklösheten* att efterträda den *andra*? Säkerligen för att erhålla *goda nollor till den bestämmande ziffran*, ty landet är icke så armt på duglige män. Skulle den nobla tiden ännu vara för intolerant och mäktig, att se Svenska Lagstiftaren Richert uppträda såsom Chef för Lagskipningen, finnes likväl en Ehrenborg från Christianstads Hof-Rätt, förutan flera andra duglige män.

Ingenting förundrar dock Nationen högre, än att de befullmäktigade Representanterne icke framkomma med motioner, som tiden kräfver och Historien manar. Blott små intressen framkrypa i motioner, som Stånden sjelfve understundom för-

klara böra läggas *under* bordet. Vissa Tidnings- och Brochyr-skribenter ha i anledning deraf tagit sig friheten gyckla med tidens oro och framkasta den mening, att Opinionen icke vet hvad den vill och icke förmår uttala sin villja. Ehuru det vore nog mycket vågat att uttala allt, lär det mesta likväl låta sammanfatta sig i följande promemoria eller utkast till motiver, som säkerligen lifva hvarje redlig Svensk medborgare:

1:sta Motion.

Svenska Nationen vill utgöra en fri Konstitutionell Stat, ej skiljd i tvenne flockar: frälse- och ofrälse-män, de sednare representerade allenast af Prester, Borgare och Bönder, utan bestå af *ett enda folk* med lika rättigheter och skyldigheter. Nationen vill icke längre representeras ständsvis eller af vissa korporationer, utan att välja och väljas till Riksdagsman skall berättigas hvarje Svensk man, som fyllt 25 år och ej blifvit dömd för något ärerörigt brott, ej står under cession eller förmyndare, och till staten skattar i direkta utskylder minst 10 R:dr B:co i och för sin kapitalförmögenhet, sitt yrkes afkastning eller innehafvande fasta egendom. --- Detta måste utgöra grund-principen för den så mycket omskrifna och detaljerade Representations-förändringen, såvida densamma skall motsvara Nationens fordran och ett förbättradt Stats-*skick* möjligen vinnas.

2:dra Motion.

I sjelfva begreppet om konstitutionellt samhälle ligger, att detta måste styras enligt en gifven

lag, som aldrig får öfverträdas, och aldrig, utan strängaste ansvar, om en öfverträdelse skulle äga rum. --- Likväl ha vi sett Svenska Konstitutionen mångfaldiga gånger ansvarslost öfverträd. --- Att förekomma sådant, ges endast följande medel, som Nationen nu föreslår: att Konungen omges med ansvarige Ministrar, som väljas af Representationen, att något beslut, hvaremot den ansvarige Ministären enhälligt gjort reservation, såsom grundlags-vidrigt, ej får utgå från styrelsen, "att Ministrarne ej kunna skiljas från sina Embeten, innan deras förhållanden i Konseljen blifvit granskade;" att, derest de i Konseljen förde Protokoll, som äro underkastade Representationens granskning, skulle utvisa, att någon af Ministrarne, genom tillstyrkan eller underlåten reservation, främjat ett beslut, som varit stridande mot Konstitutionens bokstaf och anda eller mot representationens gjorde förordnanden, en sådan Ledamot skall af Riks-Rätt dömmas ovärdig allt medborgerligt förtroende och att vidare åtnjuta någon inkomst af Stats-medlen, samt dessutom kännas skyldig ersätta staten den skada, som möjligen blifvit en följd af det lagvidriga beslutet.

3:dje Motion.

Som Ständernas föreskrifter om användande af Statsmedlen, på sätt sednare årens Revisorer anmärkt, dels blifvit på mångfaldigt vis af Styrelsen öfverträdde och dels Stats-verkets verkliga tillstånd och behof fördöljdt för Ständerne, så att till ex. 1839 års Revisorer först lyckats upptäcka den

så kallade *reservfonden*; äskar Nationen, på det dess inpräссade skatte-bidrag ej längre må undandöljas eller godtyckligt förslösas på sådane ändamål, representanterne afslagit och deras beslut således blott vara en död, men kostsam bokstaf, att Stats-Kontoret, i likhet med Banken, endast ställes under Ständernas disposition och instruktion, hvaröfver styrelsen ej har vidare att befalla, än öfver de till ziffran bestämda summor.

4:de Motion.

Som Lag-Komitéeen fulländat sitt förslag till Allmän Civil- och Criminal-Lag, hvaröfver anmärkningar afgifvits af vederbörlige Auktoriteter, och Tablåer äro af en serskild komitée författade, äskar Nationen att nämnde förslag, efter *vederbörlig granskning*, nu måtte till efterföljd blifva antaget; samt att en serskild komitée förordnas, att utarbete förslag till Polis- och Ekonomi-författningar, instructioner m. m., hvilka äfven böra, i likhet med allmänna lagen, ställas under Representationens vård och antagande, för att blifva gällande.

På det man icke måtte misstaga sig om skicklige Ledamöter till en sådan komitée, vilja vi, å nationens vägnar, föreslå följande: *Herr Expeditions-Sekreteraren Richert, Ledamoten i Rikets Allmänna Ärenders Beredning Staaff, f. d. Öfver-Ståthållaren Friherre Sprengtporten, Borgmästaren Holm, Professoren Bergfalk, Härads-höfdingen Theorell och Kongl. Sekreteraren Dalman.*

5:te Motion.

Den oreda, villervalla och osäkerket, som uppstått, genom Tillsvidare - Systemet, påkallar

den fordran: att alla Embeten och tjenste-befattningar, som ej äro ställda på indragningsstat, skola genast tillsättas medelst fullmakter, och dervid afseende endast fästas på *ålder*, *skicklighet* och *förtjenst* till hvarje befattning: samt att ingen tjensteman må vara berättigad att uppbära lön af Statsverket, mer än för en tjenst.

6:te Motion.

Nationen fordrar en utvidgad tryckfrihet, der *sanning* och *rätt* fritt och ansvarslöst må utsägas om allt som är föremål för menligt vetande: uppbörande af indragningsmakten, som endast i ett despotiskt godtycke eger sin grund: inga exceptions-lagar och *lagvidriga toleranser* eller *positiva violationer*.*)

*) Ehuru ömtålig och retlig Styrelsen alltid visat sig i allt, som rört Tryckfriheten och ordningslagarna dervid, har hon likväl öppet tilltrött sig tillåta en violation deraf, ehuru densamma, enligt i §. 10 mom. Tryckfrihetslagen och 8 Kap. 3 §. Missgernings-Balken, bestraffas med ärans förlust och 40 Dalers Böter. --- Följande aflätne skrifvelse synes utvisa detta: "Boktryckaren Herr Carl Delén tillåtes härmed att från sitt Boktryckeri utgifva, under påtryckt tryckningsort: *Hamburg*, en Fransk skrift med rubrik: *Sur le systeme Continental, et sur ses rapports avec la Suède*, Stockholm den 2 Mars 1813.

G. af Wetterstedt."

Må Polycarpus i Kronfogdarne fritt sjunga: "*När jag dricker är det rätt*"; men utom Theatern vill man ej höra eko deraf, En snillrik författare yt-

7:de Motion.

Då Rikets Ständer, mot föreskriften i 58 §. Regeringsformen*) vid 1815 års Riksmöte, i anledning af en Kongl. proposition, ej allenast bortskänkt den köpeskillning, 24 Millioner Francs, som erhållits för Svenska Ön Gaudeloups afträdande till Frankrike, utan ock försänkt Riket i evig skuld till gåfvotagaren n. v. *Hans Maj:t Konungen* och dess arfvingar elter Successions-ordningen den 21 Sept. 1810, med 200,000 R:dr B:co årligen, såsom ränta för halfva köpeskillingen, hvilken *skulle* användas till liqviderande af Rikets utländska skuld; fordrar Nationen att detta grundlagsvidriga beslut, som helt och hållet lärer utarma Riket, måtte ogillas, och att såväl nämde Räntas utgifvande må upphöra att utgå, som äfven att halfva köpeskillingen återbäres till Stats-Verket.

trar i anledning af detta Historiska faktum; "Ingen sansad, vältänkande och oväldig Medborgare lärer neka, att den regim, som går så samvetsgrant till väga, är skyldig sig sjelf den billiga upprättelsen, att utvotera eller skrapa och till fästningar försända den eller dem som hafva den fräckheten att högt tala om "*nefas och skälmstycken*." Den ifrågavarande författaren sitter nu sjelf, för ett litet skämt om *Sabbats-brott*, inom fästningsmurarna.

*) Den lyder: Vid alla Riksdagar låte Konungen uppvisa Statsverkets tillstånd i alla dess delar till inkomster, utgifter, fordringar och skulder, för det Stats Utskott, som Rikets Ständer utvälja. *Skulle genom traktater med främmande makter några medel riket tillflyta, skall för dem på lika sätt redogöras."*

Ehuru Riket icke varit i saknad af flera tillgångar till liqviderande af dess utländska skuld (som så knapphändigt blifvit godtgjord och hvarom 1810 års Historiska bidrag lemna en fullständig upplysning) af hvilka tillgångar endast må nämnas: 3,500,000 R:dr Preussisk courant för de, genom Traktaten i Wien den 7 Juni 1815 till Preussen afträdde Hertigdömet Pommern och Furstendömet Rügen; 318,288 R:dr, såsom en erkänd behållning under åren 1810---1814 af ön Barthelemy för den frihamn, ön för tillfället erbjöd åt alla nationers fartyg; de millioner Rublar, som erhöles vid mötet i Abo år 1812; inkomsten vid den brännmärkta Skeppshandlen, förutan krut- och spanmåls-handeln; hvaraf med säkerhet kan antagas, att nämnde intrader fullkomligt räckt till utländska skuldens *fulla* liqviderande, utan att en enda franc behöft användas af köpeskillingen för Gaudeloupe och således hela detta belopp bort komma Stats-verket till godo; vill nationen likväl för närvarande åtnöja sig med den omnämnde Räntans upphörande och halfva köpeskillingens återbärande.

8:de Motion.

Oaktadt Rikets utländska skuld och krigskostenader äro betalda; oaktadt Stats-anlagen, som år 1810 uppgått till 3,434,276 R:dr, stegrats efter hand och vid sista Riksdagen uppgått ända till 10,898,190 R:dr; oaktadt den upptäckta *reservfonden* lemna en tillgång af nära 5 millioner R:dr; oaktadt landets tryckande och utblottade tillstånd och mycket annat att förtiga; fordras likväl stegrade anslag, ehuru man visserligen talar om skat-

ternas nedsättning, men hvarmed ingen annan mening lär varit, än det raljeri, den i Aftonbladet intagna visan förmäler: "*Att nedsättningen sker hos fogden.*" *)

Huru beklagansvärd landtmannen redan är, genom de uppstegrade skatterna, kan skäligen slutas, då till och med en lelamot i Konseljen, visserligen ingen af de nu varande, i tryck kunnat yttra: "Det må icke förefalla oväntadt, att Jordbruksidkarne äro skuldsatte, och att med hvarje år kapital-förmögenheten hos denna betydliga medborgareklass genom ytterligare skuldsättning nedsättes, samt slutligen helt och hållet försvinner, och att fastigheterna blifva de allmänna Kassornas samt fromma Stiftelsernas tillhörigheter, då de nu varande ägarne få skatta sig lyckliga, om de kunna bibehålla sig såsom Arrendatorer och Landtbönder på fädernejorden."

Vid sådana förhållanden, hvarigenom den tilltagande fattigdomen, såsom roten till allt ondt, redan framkallat de oerhördaste brott och de brottsliges antal snart öfversvämma landet, och gör dess innevånare lika osäkre till lif och egendom, som i

*) Var meningen allvarsammare, kan deraf skäligen slutas till styrelsens tanka om representanternas ömdömes- och urskiljningsförmåga. Huru illa detta likväl lyckades, ser man med tillfredsställelse, af det lugna, men bittra anförande, den hedervärda Bonden Hans Jansson från Elfsborgs Län i anledning deraf afgaf, och som förtjenar häfdatecknarens uppmärksamhet, såsom karakteriserande både nu varande *Styrelse* och Svenska allmogens ståndpunkt.

sjelfva *Gascogne* eller *Italien*, om hvilket sistnämnde land Grillparzer så träffande yttrar: "*es ist ein Paradies von Teufeln bewohnt*"; torde tiden vara inne att afhjelpa nöden hos de närande medborgarne, och lärer första vilkoret härföre vara att statsanslagen reduceras till det belopp, 1810 års stat upptager, samt att utgå på ett lämpligare sätt.

Med de tillgångar Tullen, Charta Sigillatan, Posten, med flera grufvor lemna, torde bevillningen derutöfver skäligen komma att motsvara samhällets utblottade krafter.

9:de Motion.

I stället att använda de medel, som, genom denna räfst uppkomma och säkerligen utgöra en 20 millioner Riksdaler, på gardesuniformer, löneförhöjningar, till "*Af OSS kända behöfver*," såsom det heter i de nådiga skrivelserna till Stats-Kontoret, och mera sådant; föreslår nationen att nämnde fond, hvarföre säkerligen mången landtman fått svettas, hungra och en tidig graf, öfverlemnas till Rikets Ständers Bank, att, mot in-teckning, utlånas till fastighetsegare å landet, till 4 procent ränta, hvar af 2 procent komma att amortera kapitalet.

10:de Motion.

Då landet lidit stora förluster och slutligen hopkrumpit inom de af naturen utstakade rämärken, samt ingenting har obytt med främmande makter, hvilkas allmänt rådande politik, grundad på konvention, dessutom gör en öfverrumpling i landet otänkbar; synes det ingalunda vara i behof af en stående Armée, som betungar landtmannen ej mindre, än de allmänna utskylderne.

Carl den XII:s dagar äro längesedan förbi. Krigspolitiken och inkräktninglystnaden, upphunnensin rysvärdaste ståndpunkt, funno ändtligen en stilla graf på S:t Helena.

Civilisationen är nu mäktigast. Den ena nationen anser den andra för en främmande vän, följer dess framsteg, glädes deröfver och delar smärtan om någon lider förtryck. --- Man har ett gemensamt syfte: *inre bestånd, sjelfständighet, upplysning, förkofran* o. s. v. Striden är endast mot despotism och våld i alla land. --- Folkslagens sträfvan är således lika och måste slutligen segra. --- Svårigen låta de nu mera, likt tuppar och vilda tjurar, hetsa sig efter despoters nycker, hvarföre nog blod fuktat jorden, som snart deraf torde utspira och grönska för Republiker, hvilka utgöra de hamnar, dit alla bildade nationer nu kryssa mot despotismens politiska klippor och skär, och vildt rytande stormar. Hvar och en vill väl beställa inom egne hus och önskar dertill andra lycka.

Svenska nationen är modig, tapper, upplyst, och allt för mycket frisinnad för att kunna kufvas. Gäller det att försvara landet från invasion eller ett undertryckande af dess konstitutionella fördrag, är hvarje svensk medborgare färdig att våga lif och blod för fäderneslandet och friheten; men utom gränssorna har nationen ingenting fiendtligt att skaffa. Skulle ett försök göras att intränga inom våra landamären, af någon mäktig potentat; vore den stående Arméen allt för ringa att bekämpa fienden. Nationen kan blott försvara sig sjelf, ej den handfulla lejda krigsstyrkan, som knappast skulle kunna möta Ryska vaktparaden.

Det är Svenska National-Beväringen, som, i händelse af behof, kan utbilda ett försvar större, än någon Europeisk makt af lejda vapen har att framvisa.

Den stående Arméen är alltså för ringa att utgöra fäderneslandets försvar mot fiendtligt anfall, men deremot allt för stor och kostsam, att tjena till *ro-dockor* vid vaktparader och lustläger, eller till *de Hindbeckars* försvar. National-Beväringen på Gottland torde kunna tjena Sverige till mönster; imellertid till dess nationen blir indeltd och inöfvad på lika sätt, lärer den indelta Arméen och värfvade Regementerne för närvarande endast kunna *in-dragas till hälften*, hvilket nationen nu fordrar. Deremot anser man Flottan, Artilleriet, Ingenieur-Corpserne böra bibehållas oförändrade.

De stora besparingar, som häraf blifva en gifven följd, skulle betydligen bidraga dertill, att stats-anslagen, utan serdeles förknappningar, kunna reduceras efter 8:de motionen.

11:te Motion.

Sedan den *gamla Passevolance-Kassan*, utgörande omkring en half million R:dr upphört att utgå till alsedt ändamål, ha flere debatter vid de föregående Riksdagarne uppstått om ägande-rätten till nämnde medel. Redovisning har blifvit påyrkad, men undandragits. Man har ändteligen låtit förstå, att medlen vore till större delen utlånte till personer, af hvilka man ej ville eller kunde erhålla återbetalning. --- 4:de brefvet om "*Ställningar och förhållanden*" pag. 62 lemnar äfven ett bidrag till nämnde Kassas öden. --- Man ser der-

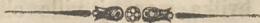
af, att då en Regeringens tidning: "*Fäderneslandet*," skulle utgifvas, medel dertill togs, genom lån af ifrågavarande Kassa, mot Tidningsutgifvarens förbindelse och Hans Excellens Grefve *Brahes* borgen. Skuldenärerna må imellertid vara hvilka som helst, fordrar nationen redogörelse och att de, efter anställda lagsökningar, inflytande medel komma Statsverket till godo.

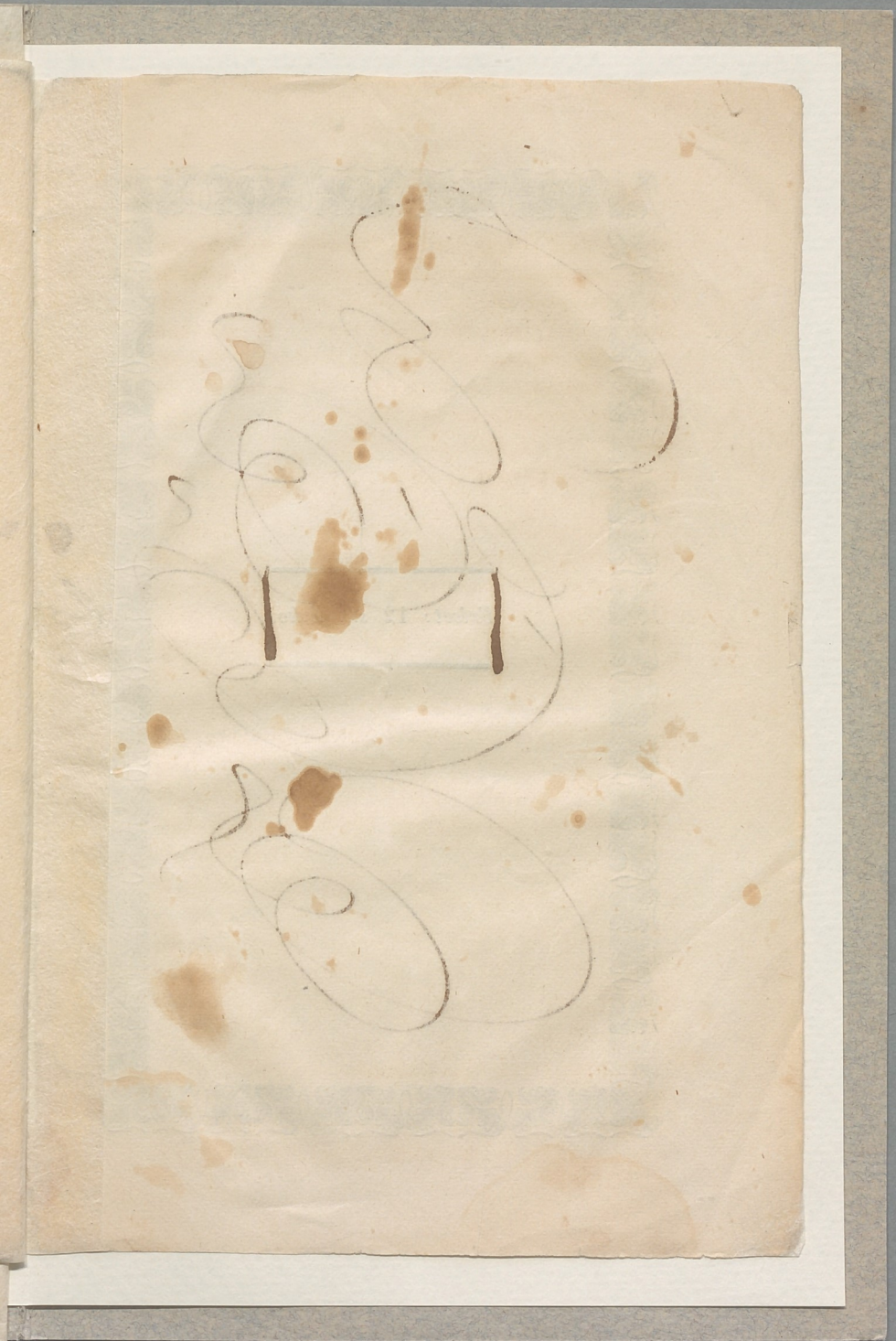
I2:te Motion.

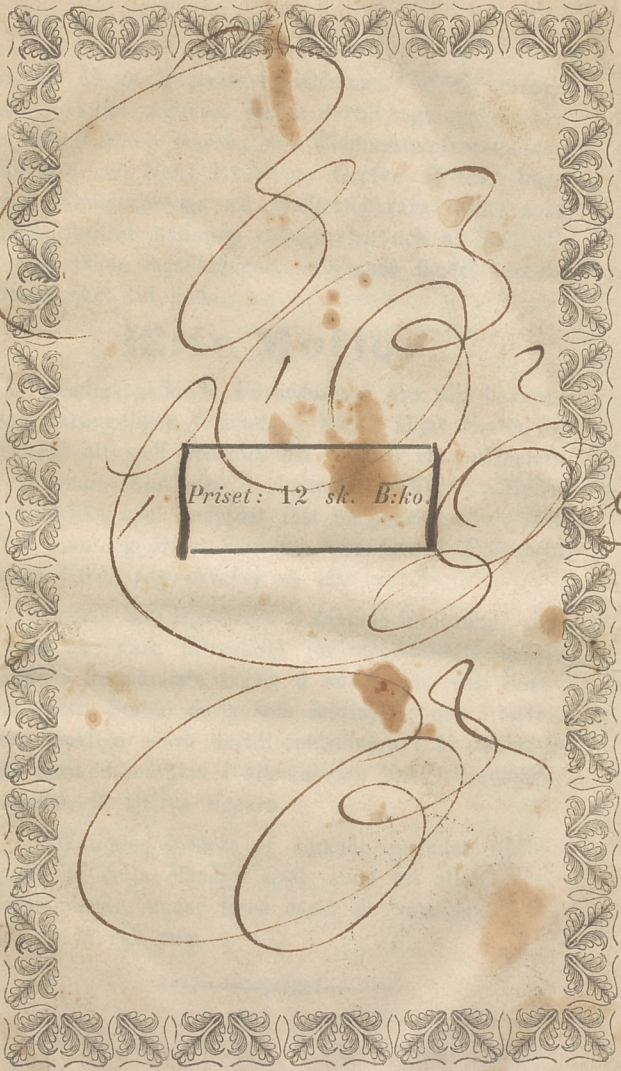
Enligt gällande Förordningar äro alla hazardspel strängeligen förbudna; likväl aktar Staten ej för rof att sjelf bedrifva det största Hazardspelet: "*Nummer - Lotteriet*," hvaremot *Biribi*, *Raffel* och dylika spel knappast tåla en jemnförelse. Här tror man sig äfven höra ett litet eko af *Polycarpi* visa: "*När jag dricker är det rätt.*"

Utom det lagvidriga i nämnde inrättning, som redan bör vara tillräckligt för upphörandet deraf; torde i betraktande tagas, å ena sidan, den lumpna vinst, Staten derigenom inbringas; och å andra, den ömkliga skara dertill contribuerar; ty säkert är att dermed mårglas i allmänheten blott fattigdomen, eländet, ja sjeltva tiggarn.

Nationen fordrar af nämnde grunder upphörande af detta eländiga spel, samt att alla Lotteriförsäljningar, under hvad namn de vara må, i Riket ej få ega rum.



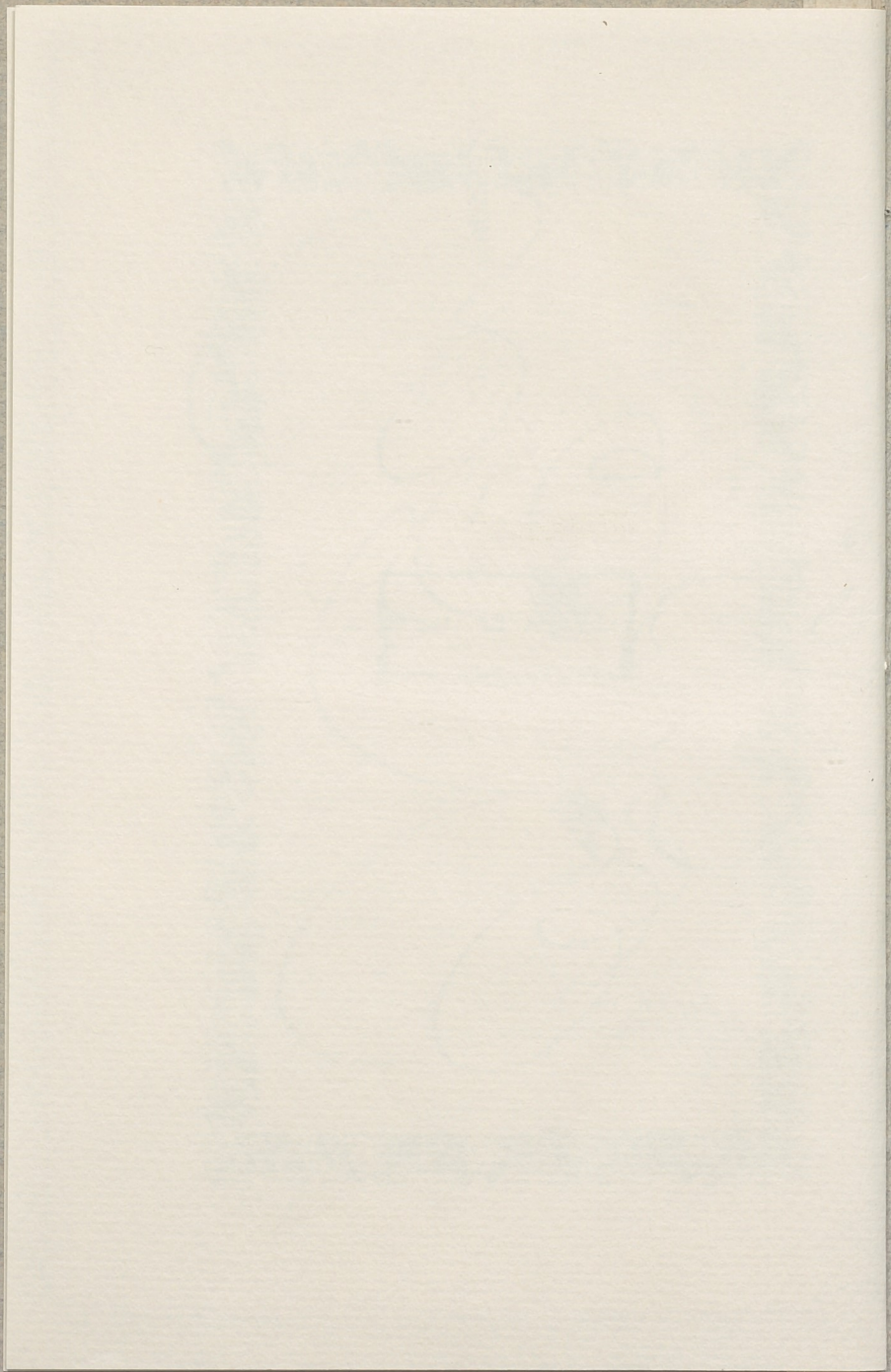


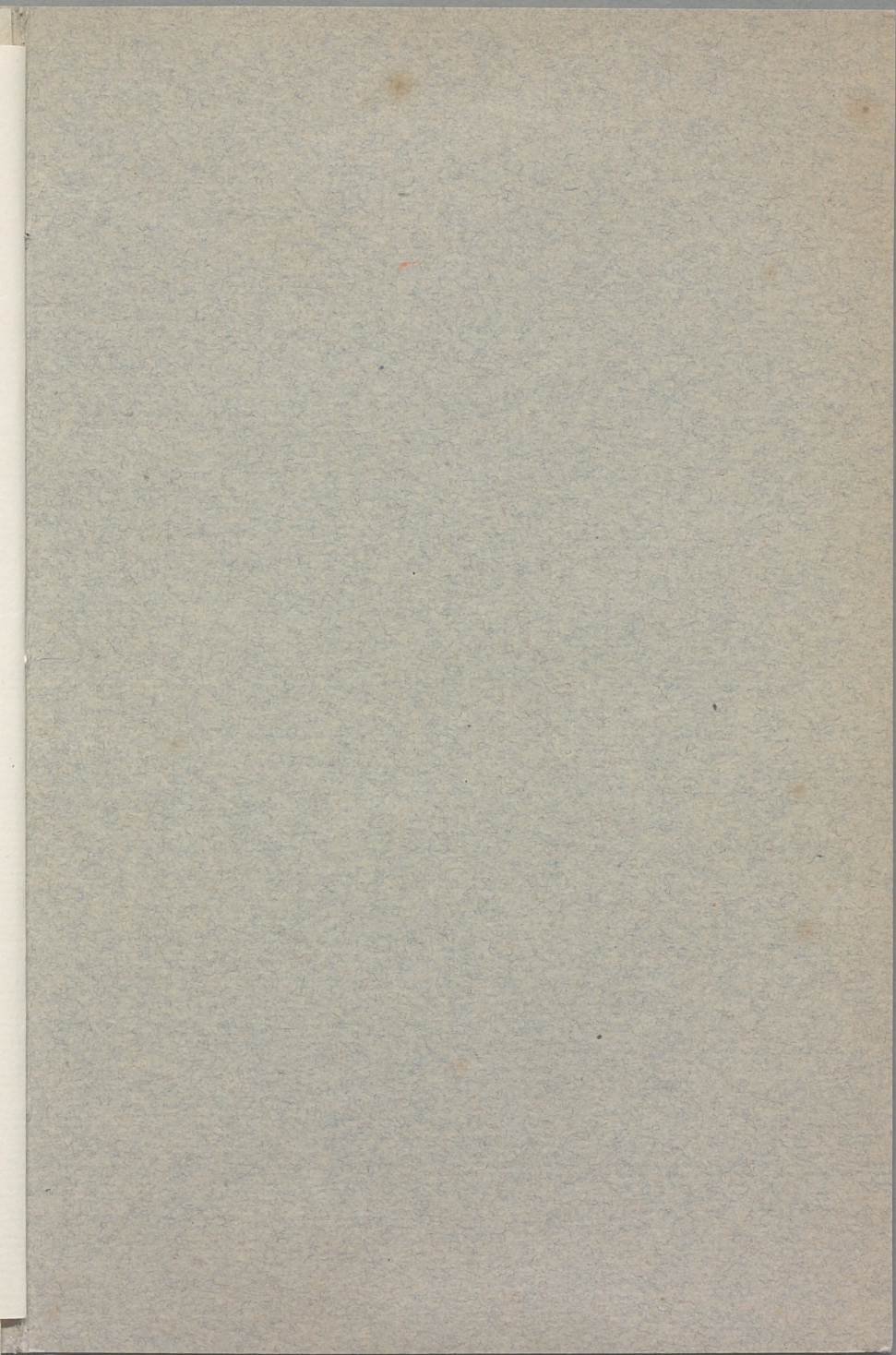


[Large, highly stylized cursive calligraphy, likely a signature or name, written in brown ink.]

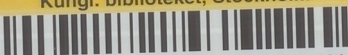
Priset: 12 sk. B:ko.

8
7
6
5





Kungl. biblioteket, Stockholm



50001

000 817 491

www.books2ebooks.eu